

זאב יפת חושף את המחדל שלאחר המחדל: מגיפת הגניבות בצה"ל

השאלה הפורטית

גובר לבשר זה. עבור כל אווון ניתן לקבל באיטליז בין עשרים לשלושים לירות. לפעמים יותר. חייל שהיה נוטל עימו שניים-שלושה ברוונים, נוסף על מנות הקרב שמילאו את תרמילו, עשה לו חשד בון כי כל חופשה הוא מביא עימו חבדי תה ציוד בשווי עשרות רבות של לירות. היו גם כאלה שתביאו עימם עינים. לפני יומיים נודמן לי, דרך מיקרה, לשוחח עם ד"ר יעקוב כורזים הוותיקן הראשי של מחלקת-התברואה שליד עיר רית תל-אביב. סיפרתי לו על ההברחות הפרועות של בעלי-חיים נגועים מהגדה המערבית ארצה. הוא נחרד. "אנשים לא מסוגלים להבין איזה מחלות אימות עלולות לבוא עליהם בגלל אכילת בשר נגוע!"

שלא נמצא להן שימוש, מתוך ערימות המזון שצמחו לידי המוצב, אולם לאחר מכן, כאשר תופעה זו הפכה לתופעה קבע, ובייחוד לאחר ההתייקרות האחר רגנות, החלו להיעלם גם מצרכי-מוזון ש" היה להם ביקוש רב אצל החיילים.

עידים

לאיטליזים

בתעלות-המים שבגדה המערבית משייטים להם ברוונים רבים, לייד הר תעלות ובכפרים הנטושים מסתובבים עינים. כדי לגנון את המזון, שחטו מדי פעם החיילים ברוונים, הכינו ארוחות דשנות. לימים התפרסמה בעתונים הודעת קצין רפואה ראשי, שהזהיר את החיילים מפני אכילת בשר שאינו מסופק עליידי צה"ל. קצין הרפואה ציין כי האוכלים ברוונים או עינים מסתכנים בנפשם, ועלולים לקבל שחפת, בילתרציה ושאר מחלות קשות, משום שהחיידקים בהם נגועים בעלייהתי בגדה, אינם מושמדים גם בשעת הבישול. לאחר פירסום האזהרה, פחתה במידה מסויימת אכילת אותם בעלי-חיים, אולם פירסום חד-פעמי זה החטיא את מטרתו, משום שלא היה לו המשך. חיילים ספרי קניים החלו טוענים כי אין ממש בדברי קצין-הרפואה, וכי הם נאמרו רק כדי שי תיפסק שחיטת בעלי-החיים. דווקא קצין נים בכירים בחטיבות ובגדודים לא מילאו תמיד אחר הוראת קצין-הרפואה, והחיי לים הפשוטים הסיקו כי אם המפקד אר כל — הרי בוודאי שאין סכנה בריאותית בבשר, וגם להם מותר לאכול.

חיילים רבים, ביניהם גם כאלה שבי עצמם לא העזו לגעת בבשר בעלי-החיים, גילו כי בערים השונות בארץ יש ביקוש

למרבח המזל, גונבה בינתיים השמועה לאוונזי הקצינים, והללו הודרו והחרימו את נשק השלל. מתוך סיפורי חיילים בי חידות אחרות אני יודע כי לא בכל יחידה גילו הקצינים זנייות ראוייה-לציון, וכי חידות רבות העבירו חיילים לבתיים כלי נשק מיצריים.

מיזרונים

הביתה

גל הגניבות הבא החל כאשר הגיע לי ארץ ציוד הרכבת האווירית האמריקאית. מתוך להיטות, מוצדקת בהחלט, לספק לחיילים במהירות המירבית בגדי-חורף ומיזרונים, חולק הציוד הצבאי מייד עם הגיעו ארצה, בלא שהחיילים יתחמו על הציוד שקיבלו לרשותם. המשימה היתה לעקוף מיכשול-ירישום ביוזקריטיים, כדי להגיע עם הציוד בדחיפות לחיילים. הצרה היא כי חיילי המילואים של צה"ל אינם אלא אזרחי ישראל, אשר לא מעטים מהם הושחתו באזרחית עליידי השיטה הכלכלית הנהוגה. הם גילו כי לפניהם אפשרו יות קוסמות של הברחת ציוד צבאי לי בתיים, או לבתי-עסק.

אותו זמן כבר היה גלוי וידוע לכל חייל בגדה המערבית כי איש אינו עוצר את האוטובוסים המסיעים את החיילים לחופש, וכל אחד יכול ליטול עימו ככל העולה על רוחו. תוך זמן קצר החלו להופיע בחנויות, בחוצות העיר, מערכות בגדי-קרב אמרי קאיים, כשעליהן חותמת צה"ל. פועלי בניין השתמשו בבגדי צה"ל כבבגדי עבודה. המשוטט בשוקים נדהם לגלות כי המוכרים הצעירים, שרובם לא שירת כלל בצבא, לובשים מדים. מיזרונים אמריקאיים חדשים נלקחו לי בתים, עימם נעלמו שמיכות אמריקאיות, סודרים חמים ובגדים תחתונים. כאשר אגף האספנות של צה"ל יערך ספירת מלאי, יגלה כי צה"ל הפסיד ציוד בשווי מליוני לירות, רק בגלל המחדל שאיפשר לחיילים לחסוב ציוד שסופק ליחידות בי כמויות גדולות וללא כל רישום.

מזון

למישפחה

לאחר גניבות נשק-השלל הציוד הי צבאי האמריקאי, החל מתפתח גל הגניבות השלישי. הפעם נפלה קורבן האספקה הצבאית.

כתוצאה מחלוקת לא נכונה של מנות הקרב («סיוט החמישיות», העולם הזה 1897) נוצר לייד כל מוצב צבאי מצבור גדול של קופסות-מוזון ללא שימוש. איש לא דרש להחזיר אותן קופסות לאגף האספקה, למרות שבאופן תיאורטי קיי מות הוראות-קבע בנידון. לא זו בלבד, אלא אף נסיונות פרטי ננים להחזרת מוזון, שנעשו עליידי חייל לים שכאבו את כאב הביזבוב, עלו בתוהו. חיילים, בעומדם לצאת לחופשה, מילאו את תרמיליהם בקופסות-מוזון. תחילה עשו זאת בתום-לב, מוטב שיקחו מוזון לבתיים, מאשר ייחלו לו להירקב במידבר. מובן שבתחילה נטלו החיילים קופסאות

עיזים? השתגעו? נדהם נהג האוטובוס, שחנה בתחנה להסעת חיילים בפאיר. «התרגלתי לראות אותכם סוחבים ברוונים, אבל מה פיתאום עינים?» «בעיר אפשר להרוויח עליהן יותר מאשר על קלצי'ניקוב», השיב אחד החיילים. היתה זו הפעם הראשונה שבה נתקלתי, במשך חודשי שרותי הארוכים בגדה המערבית, במיקרה שמישהו העיר לחיילים על שהם נוטים לבתיים רכוש לא להם. אינסטינקטיבית העפתי מבט סביבי. נת גלה לי מראה מוכר. במדפי האוטובוסים, מעל ראשי החיילים, הבחנתי בשני מיזרונים אמריקאיים חדשים. הלאה משם נר או שלוש שמיכות אמריקאיות, עדיין ארוי זות באריות-הגנילון האריגינליות. אחד החיילים, שעלה לאוטו, נשא עימו שני תרמילים אזרחיים כבדים. הוא זרק את התרמילים על המדפים, ואגב כך נשמע קול חבסת קופסות שימורים.

איני יודע מה נמצא בתרמילי החיילים האחרים, אבל אני בטוח כי לפחות בתרי מילים אחדים נמצא ציוד צבאי שנלקח "שלל" הביתה.

קלצי'ניקוב

על הגג

הכל החל בשבועיים הראשונים של אחר המלחמה. המחנות הצבאיים הי מיצריים היו עמוסי ציוד צבאי, שהופקר עליידי האויב הנסוג. כאנשי יחידות אחד רות, אף אני ערכנו סיורים במחנות הנטושים, והצטיידנו בכלי-מלחמה שלקחנו שלל, כדי להגביר את עוצמת-האש המוחלקתית שלנו.

לקחנו שלל שני מקלעי גוריאנוב, בזוקה ארפיגי, טילי סאגר (הללו גל קחו מאיתנו אחרי מיספר ימים). הצטיידנו בטלסקופים ענקיים, במיני טלסקופים ובמשקפות. קיבלנו אישור מקצינים בכירים להצי טיידות זו, ובתקריות שאירעו לאחר מכן, עזר לנו נשק השלל עד מאד.

בשלב הבא של הסיורים היו חיילים, שהחלו דואגים להצטיידות עצמית. נת קלנו בהרבה רובי טוטו וברובי-אוויר. הקצינים המיצריים השתמשו בהם, כנראה, למטרות צייד. גילינו קלצי'ניקובים בכמוי יות גדולות. היו בחורים שלקחו נשק אך חששו, בשלב זה, לסלק לבתיים. הם הגיחו כי בדרך ייערכו חיפושים. כאשר ראשוני החיילים החלו חוזרים מחופשתם, נחקרו מייד עליידי חבריהם ונסתבר שלאורך כל ציר התנועה איש לא עצר את האוטובוסים לבדיקה. לעומת זאת דיווחו חיילים שזכו בכרטיסי-טיסה כי נבמליהתעופה לוד נערכים חיפושים בכלי החיילים, המגיעים לחופשה.

שוב ושוב, מדי יום, הוברר לחיילים כי הדרך לעורף פתוחה. כיום ברור לכל שהיתה זו רשלנות חמורה של אנשי הי מישטרה הצבאית. אבל באותם ימים עדיין התקשו החיילים לעכל את העובדה שאשר שר להבריח נשק-שלל בקלות כזו. לכן החיילים, לפחות ביחידתנו, נמנעו לקחת נשק שלל לבתיים. חייל אחד החליט בכל זאת להסתכן, והחביא את הקלצי'ניקוב שלו על גג האר טובוס. כשחזר מהחופשה סיפר כי כל אמצעי הזהירות היו מיותרים. איש לא טרח לעצור ולבדוק את האוטובוס.

דובונים

בעיר

איני יודע מה המצב, מבחינת סילוק ציוד צבאי, ברמת-הגולן. לאחרונה פורסמו ידיעות על הופעת דובונים, שסופקו לחיילים ברמה, בחנויות בארץ. סופר כי דווקא כמה מאנשי השרותים, שדרכם עבר הציוד תחילה, התלבשו על מיטב הציוד, ובאמצעותם מצא חלק ממנו דרכו לעיר. נדמה שהגיעה השעה שהמישטרה הצבאית, בשיתוף עם המישטרה האזרחית, יסגרו את העניין, אין קל מזה. כל ציוד צה"ל (להוציא מיספר פריטים אמריקאיים, שטרם היה סיפק לסמג) מסומן ב"צ" בולט, מיספר פשיטות מאורגנות על התי ניות, העוסקות בסחר ציוד זה ובדיקת הבחורים הצעירים העובדים במדי צה"ל, יוכלו לבלום את התופעה המכוערת של מיסחר גלוי, לאור היום, ברכוש צה"ל.

מראה בת"א: מוכר גבינה במדים. איך הם הגיעו לשוק?